

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що для крім педаль і руских сьвіт о 5½ год пополудни.

Реданция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. І. п. Двбровского (Хорунжий). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошені звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Язиковий закон всенімців.

(X) При всій завзятій боротьбі проти Вольфа і східнонімців найшло сторонництво всенімців ще доволі часу, щоби виготовити начерк язикового закону, в яким німецький язик признаний державною мовою. Над сим начерком закону, котрий від кількох днів предложений, нема що довго розводити ся, позаяк спорудники его не дуже висидювали ся при его укладі. Однак ті рускі політики, котрі покладають свої надії на піддержку з німецького боку, повинні добре собі згадати, що сей закон прямо виключає Галичину, Буковину а також Дальмацію (очевидно, щоби тим лекше згнобити західних Славян), а для иньших австрійських країв подає постанови, які зовсім не дадуть ся перевести в практиці. Для східнонімців сей закон видає ся за мало переворотним. Взагалі відбуває ся між німецькими радикалами боротьба навзаводи. Як що вийде від всенімців, то східнонімці хотять се перевисшити своїм радикалізмом і на відворот. Дятого Вольф називає в своїм дневнику всенімецьке язикове внесення «чоботовим хлопцем в виді револьвера, якого ніхто не лякає ся, щоби не вистрілив».

Шенерер поступає сим разом вельми ласкаво і великодушно. Навіть «клерикалів» рад би приєднати для свого внесення. Він запрошує тих, котрим в боротьбі «Los von Rom» відказував німецького імени і патріотизму, щоби тепер підперли его внесення. Він бажає, щоби весь загал німецький в Австрії станув за его внесенням.

Але о що властиво тепер розходить ся? Чи справді ходить о управильнене язикового питання, котрого угольним каменем мала би бути вельми трудна законодавна установа німецької мови яко державної задля державної конечности, хоч в практиці се діє ся без законодавчої установи? Зовсім ні! Тож Шенерер і его товариші не хотять управильнення язикового питання ані в Чехах і Моравії, ані в Тиролю, бо нераз заявляли, що они противні всякому порозуміню з ненімецькими народностями, позаяк одинокою їх метою є германізаційна політика. А яка его дальша ціль, се вже також виявив Шенерер недавно зовсім виразно.

Всенімецьке язикове внесення не має иньшої цілі, лише демонстрацію, позаяк про рішене язикової справи в теперішній раді державній нема що й думати. Рада державна з великим трудом ледви упорася з бюджетом, а се поведе ся лише дятого, позаяк по обоїх порозуміню відложено на бік великі національні справи. Відтак наступають великі економічні справи (австро-угорська угода, торговельні договори і т. и.), так що не можна було вибрати непригіднішого часу для такого внесення як тепер. Шенерер дуже добре се знає, але як-раз дятого, що він се знає, предкладає таке внесення. Він числить на те, що, або переважна частина німецьких сторонництв стане під виставленим ним Гесслерівским капелюхом, а через те кине

ся знов нового підпару поміж ненімецькім сторонництва, або воля Шенерера не буде міродатною для німецьких сторонництв. Колиб здійснив ся сей перший здогад, тоді вернула би рада державна до обструкції, якої она ще зовсім не забула, а тоді Шенерер умив би руки яко неповинний. Не маючи відваги безпосередно довести до розбиття парламенту, осягнув би се бодай манівцями, бо на що ему придав ся австрійський парламент? Колиж німецькі сторонництва не приступлять до его внесення, тоді можна буде їх напаятнувати яко «ненімецькі», яко «народних зрадників», а тоді в тим кориснішим сьвітлі стануть всенімці з своєю «чистотою», і не одна тінь, яка останними часами подала на всенімців, може щезнути.

Можна би думати, що річ зовсім ясна, що ніяке німецьке сторонництво не дасть ся Шенерерови ужити для такої пустої демонстрації, і що всі прямо і рішучо відіпруть его забаги. Тимчасом серед німецьких сторонництв починає ся проявляти та сама слабість для всенімців, яка все була шкідна для австрійських інтересів. Віцепрезидент Кайзер в розмові з якимсь дневникарем критикував вправі внесення всенімців, а також иньший «визначний політик німецький» вчинив те саме, замітивши що се внесення не здобуде потрібних двох третин голосів в палаті. Але мимо того німецьке людове сторонництво має се внесення поперти. А позаяк німецькі поступовці так боязко ідуть за людовцями, то й по них можна сего сподівати ся. Отже коли се внесення не дасть ся перевести, коли оно нерозумне з становища австрійських Німців, то нащож его піддержувати?! Чиж поступоване німецьких людовців і поступовців не причиняє ся до того, щоби загрязлий віз всенімецький витягнути з болота?!

Угорська ірідента.

В угорскім соїмі, при дискусії над етатом міністерства гонведів, прийшло до дуже бурливих а характеристичних сцен. Пос. Ратай (з партії независимих) заявив, що грає австрійського гимну військовою музикою є провокацією угорського народа і пригадкою минувшини. Бесідник звертає ся не против змісту гимну, але против сего, що він пригадує сумні роки 1848/9. Тому взиває угорську молодіж, щоби без огляду на всякі обставини та любов і честь для короля, перешкоджувала і унеможливила грає австрійського гимну.

Пос. Ракочи (з партії независимих) заявляє при титулі «військове виховане», що мусять вказати на факт, який случив ся вчера при отвореню ареонавтичного клубу, що один князь на угорську промову гр. Шехеніого відповів: «Жалую, що не знаю сеї краєвої мови». Бесідник протестує против уживання висказу, «краєва мова» у відношеню до угорської мови, бо через се понижує ся Угорщину до ряду провинції. Сим князем не був сямський князь, а бар. Феєрвари, як отвертий чоловік, повинен заявити у Відні, що се не уходить.

Міністер Феєрвари відповів на виводи Ракочіого, що кождому може случити ся lapsus

linguae; не кождий в давій хвилі найде стисло правний висказ або правно унормовану назву. (Великий гамір. На лівійчї чути оклики:) Архиви. Леопольд Сальватор служив при кузарах). — Бар. Феєрвари: Служив при артилерії. (Голоси: Повинен уміти по угорски). — Феєрвари: Що дотичить виводів п. Ратая і его завзвву, зверненого до молодіжи, то міністер може лише рішучо напаятнувати молодіж, щоби не дала послууху п. Ратаєви, який сказав се під охороною посольської нетикальности. (Гамір. Голоси: Президент нехай візвє міністра до порядку! Нехай пофне те, що сказав. В палаті панує велике зворушене). Президент палати гр. Апоний дзвонить і просить о супокій.

Бар. Феєрвари: Перед лицем пілого народа роблю відвічальним п. Ратая за те, що сказав, коли би в дійности найшли ся молоді люди, які дали би піврати ся его словам. (Великий гамір, Ратай протестує против слів міністра). — Феєрвари: Піддержує все те, що я сказав. — Пос. Ратай: Міністер сумнівав ся про мою відвагу, твердив, що коли би я не був ослонений посольскою нетикальностью, не був би сказав сего. — Феєрвари: А так, бо інакше заняла би ся вами поліція. — Ратай: Отже супроти сего заявляю, що я лично стану на чолі молодіжи і буду протестувати против австрійського гимну, а коли міністер сумніває ся о моїй відвазі, то я зложу мандат і заапелую до вироків угорських судів.

Державна рада.

В середу відповідав міністер рільництва Джіованеллі на інтерпеляції; відтак приступлено до дальшої дискусії над

бюджетом міністерства скарбу.

Пос. Гофер жалує ся на малу підмогу для промислу, пос. Кінк хвалить міністерство торговлі, що старає ся удержати контакт з заводовими кругами і кермує ся новочасним духом. Відтак обговорює угоду з Угорщиною і торговельні трактати та предкладає резолюції задля піднесення промислу і торговлі. Пос. Шумаєр вступає ся за охоронними законами для робітників і підвишенем платні для почтових маніпулянтков. Пос. Шнайдер промовляє за підпиранем ремісників против жидівських спекулянтів та взиває правительство занехати будову деяких каналів, а дотичні гроші ужити на підпиране промислу. Пос. Ніче предкладає постуляти чеських Німців, пос. Стоян признає змаганя міністерства задля підпирання ремесла, але бажає, щоби се діяло ся в скоршім темпі, пос. Ганіх подає бажаня почтмайстрів і почтових експедиторів, а вкінці пос. Менгер остерігає перед новими податками і звертає увагу на імпорт Угорщини до Австрії, який треба узгляднити при угоді. На розширене сіти телефонів жадає затягнення 20-мідіонової позички.

Після промови референта пос. Бернрайтера прийнято передискутовані титули і приступлено до

наглого внесення,

яке поставив пос. Райхштетер (чеський радикал) в справі катастрофи в Теплицях. Внескодавєць представляє розміри і причини експлозії в закопі Добльгоф і домагає ся при тим відповіді на інтерпеляцію в справі послідного нещастя в закопі «Юлітер». Виступає против підприємців і властителів законів, які легковажать

собі жите і безпечність робітників і прогнати о прийняте свого внесення. За наглюстю промовляли ще пн. Карбус і Зігмунд, а відтак гірничий радник Герман в заступстві міністра рільництва заперечив, що слідство в справі катастрофи в закопі «Юпітер» вже покінчене, а теперішнє буде переведене з цілою сумлінністю. Вкінці пн. Штайл і Пернерсторфер підпирають наглість внесення. В голосованню узв'язано наглість і саме внесення.

Пос. Пернерсторфер вніс, щоби парламент святкував 1. мая, але се відкинено і на сім замкнено засіданє.

В четвер, по звичайнім відчитанню внесення та інтерпелляцій приступлено до дальшого розділу бюджету міністерства скарбу:

підпиране промислу.

Пос. Корбає зразу по чеськи, потім по німецьки жалувє ся на занедбанє купецкого часу і жадав означеня часу праці для торговельних помічників. Пос. Гайлінгер вступає ся за промислом і ремеслом, пос. Вільгельм домагає ся реформи промислової новелі, пос. Яц обговорює національні справи (за те прикликує его президент до порядку) і відтак промислові, пос. Кратохвіль говорив по чеськи, а по нім пос. Глекнер.

Пос. кс. Жигульський говорив про зuboженє пролетарияту та охорону ремісників перед самоволею великого промислу. Після внесення цих в доконечна потреба такої охорони, бо інакше малий ремісник перейде в табор соціалістів. Вкінці бесідник домагає ся більшого узглядненя дрібних промисловців при доставах для армії і держави. Навпослідок промовляли пн. Сілені і Ліхт, який домагав ся зорганізованя кредиту для малих промисловців і ремісників та приспінєнєя будови каналу Дунай-Одра. На сім замкнено засіданє; слідуєчє пнн.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. Теодора, Анастасія; рим.-кат. Найдєне Хреста. — В неділю: гр.-кат. Дезидерія; рим.-кат. Флоріяна.

— **Від Адміністрації.** Прєсимо наших ВП. Передплатників, відновити передплату і вирівнати залєглости, бо на кредит не будемо посылати часописи.

— **В драматичнім конкурсі** краєвого виділу дістають ся нагороди у знатній часті українським драматургам — та не завжди згідно з конкурсними услівями. І так тверджено категорично свого часу, що нагороджена з попередного конкурсу драма Писанецкого «Мужичка» є лише переріркою з російської пєси, а тепер

знов довідуємо ся з послідного Л.-Н. В., що комедія п-ні Яновскої «Дзвін до церкви скликає, а сам у ній ніколи не буває», нагороджена конкурсною премією — належала до репертуару трупи п. Кропивницького. Колиж від конкурсу виключені драми вже друковані, або представлювані на сцені, то треба би, щоби комісія звертала бачнійшу увагу на сю обставину, або виплату премії зробила залежною від пізнійшого провіреня, що сираваді нагороджений твір достачного автора є его оригінальною і незужитковою деіноді власністю.

— **Тарасове сьвято в Празі.** З Праги пишуть нам: Товариство «Українська Громада в Празі» устроює ві вторник дня 6. мая с. р. *вокальну деклямаційні вечерниці в память 41-роковин смерті Тараса Шевченка* у великій салі «Народного Дому» на королівських Виноградах (Kral. Vinogrady). Вокальну часть вечерниць обили ласкаво: п-на Ванда Радкевичівна, артистка опери «Nar. Divadla» і «Akad. pěvecký sbor český» (чеське акад. товариство співачок), котрє відсьїває кромі народно-чеських пісень також українські («Вулиця», «Закувала та сива зазуля» і иньші). Із деклямацією виступити п-на Марія Горбачєвска, а участь свою у вечерницях заповів також славний чеський артист-скрипкар п. Таліх. Віднят про Шевченка передоложеній на чеську мову, виголосить один із товаришів-Чехів. — Комітет вечерювкий докладає усяких старань, щоби сьвято нашого могутного Генія випало як найвеличавійше. — *Мстислав Стчинський*, містоголова Товариства.

— **Ремісничє тов-о «Зоря»** у Львові запрошує своїх членів на спільне «свчченє» дня 4. мая с. р. о 12. год. вполудне в комятах товариства при ул. Краківській ч 17.

— **3 Тернополя.** (Сьвяченє). Заходом Кружка жіночого філії Руского товариства педагогічного в Тернополі відбудє ся в комятах «Рускої Бєсїди» в неділю дня 4. мая с. р. «спільне свчченє», на яке всю нашу околїчну інтелігенцію отєм запрошує ся. Початок о год 8½ вечєр. по тім відбудуть ся танці. Пані дють замість вєстугу полумиски, панове платять 2 К. Чистий дохід призначений на фонд Інститута дівочого в Тернополі. За Виділ: *Марія Ритійська, Марія Солтисова.*

— **3 Збаражчини.** Отворєнє читальні «Прєсвіти» в Коляках відбудє ся 4. мая с. р. о 2. год. пополудни.

— **В Раві рускій** на залізничім двірці находять ся почтова скринка, на якій містять ся отєя карикатурна напись: «*Листи виимають ся 5 минут перед відїздом кождою потягу*». В слові «кождою» хтось пробував ножем вигертти поперечку в букві «ю», аби зробити «го», однак се єму не вдало ся. Може львівска Дирекція почт змилувє ся і вишлє свого лєвєрника до Рави рускої, аби перемалював почтову скринку і дав нову руску напись без граматичних і стилістичних похибок. Руска мова і письмо не є на те, аби ними помітати.

Прєсимо наших В. читателів, доносити нам про всякі подібні рускі написи на почтах, залізницях, урядах і т. д., а ми радо будемо «звертати увагу» дотичних чинників на легковажне ними рускої мови і письма.

— **3 Парляменту.** Заповідженє на завтра, суботу, засіданє державної ради не відбудє ся задля опоры опозиційних послів. Правительство старєє ся аби бюджет полагодити до кінця мая і мабуть так будє. Опісля парламент будє радити до 7. або 8. червня, аби обговорити проєкти законів о рєчинцевій торговлі абїжем, залізничім податку і п.

Сойми будуть скликані, після переговорів з правительством, щє на два або три дні перед 15. червня.

— **Рішенє трибуналу.** Перед найвисшим трибуналом у Відні покінчила ся справа тернопільскої повітової каси хорих з тамошною щдницею. Найвисший трибунал порішив, що Каса ошадности в Тернополі не є обовязана обезпечувати своїх урядників в повітової касі хорих, бо Каса ошадности є інстатувєю міскою, а вї урядники є урядниками міста.

— **Санітарного радника д-ра Барвіньского Водолічний заклад Ельгерсбург** (оснований 1837). Сезон від 1. марца до кінця падолиста. 150 добірно устроєних комят і 4 вилі в романтично положеним замком. Стация залізницї Plauen-Elgersburg-Ilmenau. Всякі водолічний процедури, електротерапія, масаж, лічничка гімнастика, Мічєля тучнє ліченє, дистетичнє і кліматичнє ліченє. Особливо надає ся сей заклад до ліченя неврастенї, гістерїї, гіпохондрїї, поражєнєя, серцевих недуг, нервової астми, жолудкових недуг, безсорности, ревматичних і гостєвих недуг, недокровности, золотухи і т. п.

Ціни вельми умірквані.

1. *Мєшканє* почавши від 1 марки (60 кр.) до 5 марок денно з прислугою

2. *Цїлий гарч* днєвно 4½ марки (1. сїданє, 2. сїданє, обід (table d'hôte — 4 даня — в неділю 5) вечєрєя).

3. *Вєє ліченє*, всякі процедури і купелі з лікарською ванлатою і купелевою прислугою 2 марки денно. Перша конзультація числїть ся окремо 10 марок).

Положенє вельми здоровє і гарнє серед Туриньского Ліса (560 метрів над плєсом моря). О всякі виясненєя і подрїбні проспекти звертати ся треба до:

Sanitätsrath Dr. Barwiński's Wassenheil- u. Kuranstalt Bad Elgersburg im Thüringerwalde.

— **Вибори до міскої ради у Львові**, переведені в лютім з. р. дали отсей вислїд: На 59 радних вибрано 22, а вибір дальших 28 радних відбудє ся пізнійше. Вєїх виборців голосувало 5.661; абсолютну більшість голосів одержали і зїстали вибрані радними пн.: Ахт 3627 голосами, Вайвер 3049, Бєнєдзкий 2859, Чернецкий 2878, Дзівинський 3881, Дзєслєвский 5178, Гломбінський 5221, Гривецкий 5216, Янковский 3075, Яворский 3905, Левіцкий Вол. 2914, Лілєн 3234, Лісєвич Ал. 5233, Місінський 3248, Мариновский 4471, Мариньський 4248, Павлєвский 4375, Романович 2913, Рєвакович 5087, Стахєвич 2870, Слєвінський 4398, Солєський 3785.

Найбільше число голосів одержали по вибраних, отже прийдуть до тїснійшого голосованя пн.: Ашкєнази 2374, Бардаш 2670, Бічай 1988, Брайтер 2211, Цєхульський 2325, Чижєк 1815, Холодєцкий 2537, Чернецкий 2381, Дрєкєлєр 2468, Дїямант 1816, Фєльдєтайн 1899, Філіппі 2535, Гєтрїц 2730, Ілєзєр 2254, Гаузер

КОРНИЛО УСТИЯНОВИЧ.

КАВКАЗ.

(Розвідка етнографічно-історична).

Кому не пригадує ся при слові «Кавказ» богата Кольхіда і Аргонавти? Хто не призадумував ся над лютою судьбою Прометєя, того першого доброго генія людий? Пандора... Гєракль, Тєзєй, Язон і Мєдєя, амазонки, троглодити... неначе казочки дитинних літ, неначе спомин якогось прєчудного сну, виринають они в памяти нашій; а за ними і та земля між двома морями, впоперєк котрої стоять понурі гори, ті гори страшєнні, що там між Каспїєм і Понтом відграничуют Европу від старої Азїї диким скалістим а снїговерхим забором.

В пять пасєм ровложив ся Кавказ верховиною широкою 200 кїльом. по перешийку, що між Чорним і Каспійским морєм, від Новоросійска аж по Баку; а его 1.000 кїльом. довгий середний хребєт покривають на 600 кїльом. одвічнї снїги. Перше і посліднє пасмо не висші Карпат і покриті густими лісами. На північному богато чорнолісєу, дятого і зовуть его «чорними горами» *Кара-дагу*. Від півночи оно легко приступнє, але к полудню має всюди снади круті і обривисті. Другє і четвєртє пасмо о много висші, більше стрімкі, каменисті і рослинности по них не богато; а третє, сам головний хре-

бєт то страшно дика, височєнними скалами наєрошенєа, альпєйска верховина, властивий Кавказ підїмаючий ся 3.000 метрів понад плєсо моря. На тому хребті, неначе на великанській стїні стоять під хмарами гіганти Кавказа: Ельбрус, Дих-тац, Казбек, Джімерай-гох, Адай-гох, Шат-Ебрус, Шах-даг і многі иньші тави і гохи т. є.: гори, висші від найвисших верхів і шпїлїв Швайцарїї. Айєсгільєс звєличав їх «сусїдами звїзд», а народна поезія Кавказа обмотала їх див-дивною тканиною казок, виснованих дєсь на далекому вєходї в непроглядній темри часів доїсторичної минулости. Найдєш тут між тим, Ірана, найдєш казку про Авраама та про Ієсуса, лєгєнди про рай та потоп, вчуєш і те — в Alkogan попавше пророчтво Єзєкіїла: про ієсполїна Гога, князя роос і Мосоха і множество арабських а навіть єгипєтських байок і переказів. В найвисшій, однак, чєсти стоїть у Кавказких народів *Ельборус*¹⁾, вязниця Прометєя.

Нєначе імператор виступає він з ряду гігантів Кавказа[к півночи на перед, висший на цілє кїльомєтро від швайцарєского Монблянка. З его срібного верха що як лицарськє сїдло виглядає, смотрїть гордо і понуро Джін-падшєа т. є.: духів цар — на дїку верховину, через стєпи

¹⁾ El-brus т. є.: блискучий. Осїти називають его Albar-Sond = велика висота, Черкєси «Oscha-machua» т. є.: щаслива гора, по татарски звє ся він Jal-bus, значить «снїговерхний»; так само називають его Грузи, Балканці: «Mini-tau, Абхази, «Orfi-itub; а Перзи: «Каж-даг».

і води на північ, далеко, і проклинає «Урусєа, того побідного ворога Ієсламу і вірних єму Черкєсів, що або жили, або й живуть щє в «чорних горах» і виспє в скалах західно-північного і північного Кавказа, та нижє по ріцї Кубань від берєгів Чорного моря аж до середини кавказких гір, де ріка Терєк спускає ся на доли, щоби повлисти дальше на вєхід сонця аж до Каспійского моря.

Джін-падшєа, то ангєл за гордість скинений із неба. Він є паном усяких чарів. К нему злітають ся чарівницї і волхвилі усього Кавказа; єму складають Кабардинці і прочі вєї Черкєси жертви на те, щоби їм «на щастє» замовив оружєя.

Але ся казка не є кабардинською. Она повєстала під впливом Ієсламу, а далеко старійшої, майже передвічної, яку оповїдають Осїти, жєлтєлі найвисшої верховини середного Кавказа, з під самого *Ельборуса* аж по за *Казбек*. «На камені круглім в снїгах Альбар-зонда — кажуть они — «сидить старєзний Амїран безбожний. Єго все тіло поросло волосєм, борода сива вже нїг досягає — на пальцях ручних суть кігті орлині, очи горять все що жар розжарений; а ланц залізний по шиї, по грудєх та по ногах щє вїт ся в єго тіло і притискає его до скали. Над ним кружляє итах страшєнний *Анка*; що гнїздо має аж на Шат-Ебрусї дєсь недалєко Каспійского моря. Амїран хотїв було раз скинути з прєстола *Вєликого Тха* і за то доти мучити ся будє, доки сьвітєа, доки людий на сьвітї. «Чи все щє ростє біля вод очєрєт і родять

2523, Горшковскій 2489, Гудец 2080, Ігнарович 2269, Ясінський 2250, Єгерманн 1836, Крах 1990, Левицький Кароль 2285, Лучкевич 2668, Малецький 1990, Макович 2280, Маркевич 2714, Маршалъ 1534, Мокрицький 2564, Макуш 2420, Остид 2643, Оваркевич 2233, Плятовскій 2256, Павлишак 2791, Прухницький 2562, Періер 2409, Подвійський 1726, Прегоріус 2258, Піводський 1946, Рідль 2340, Рукер 2251, Рувовскій 2776, Рощковскій 2503, Рудзкий 2037, Склепінський 2096, Зільберштайн 2595, Старчевскій 1832, Шлейер 1923, кс. Стопчанський 2122, Том 2360, Тулія 2259, Унгар 2528, о. Васілавскій 2382, Вчеляк 2304, Венцль 1996, Віксель 1948, Завадзкий 2226, Жебровскій 2084.

— **Робітниче святю.** День 1-го мая, пранятий робітничою верствою всего світа, як спеціальне робітниче святю, переминає спокійно. Обхід святю проявився передовім не, борони Боже — богослуженням, але вічем, яке розпочалося о 10½ год. рано на пл. Стрілецькій. Промовляли: Гудец Ганкевич (по руски), Менсович, академик Кисилевскій і Вітик, котрий порушивши справу внесення поєстійної армії, спонукав комісара поліції до розв'язання віча. Відтак рушила кількатисячна товпа улицями, співаючи „Червоний штандар“ та інші пісні. Під театром поліція адержала похід. Тут вийшов п. Вітик на театральний балкон і виголосив ще одну промову, в котрій вівав робітників розійти ся, що і стало ся. Під вечір відбула ся робітнича забава на Високом Замку. Органи безпечности сконцентрували військо, що стояло на поготовлю до піаної ночі, але спокою не порушено нігде. До обходу сего святю причували ся також і складачі (звечери), наслідком чого вчора вечером не вийшли 2 рускі дневники, 5 польских і „Галічанів“.

Подібно святкували робітники у всіх більших містах Австрії, де, як доносять телеграми, обійшло ся рівнож без порушень публичного спокою.

— **Померла з голоду.** Зі Сваричева пишуть нам: В нашій селі живе селянин С., який був давнішче досить засібним господарем, але в останніх літах рознився на добре і розпродав цілий свій маєток. Вже перед великодними святюми загостив до его хати знаний серед інших селян пан «передновок». Було їх троє: муж, жінка і мала донька. Чутлива амбіція не дозволила ему іти на заробок, бо стидно ему було диято, що давнішче яко богач наземівав ся в біднійших; та сама причина не дала ему пустити ся з жebraчою торбою. Сусіди знали про его нужду, але сами не сійшли ему помогти. Від цвітної неділі ся убога родина не мала лишки страви; в понеділок в вечер минув ся в хаті останній кусок хліба. Мала їх дівчина ходила по сусідах просити о кусок хліба, але сусіди відраляли ві з нічим, кажучи, що не дав ся хліба таким, що свій ґрунт продали жидови. Нещаслива дівчина вернула домів та тихо, спокійно перевела в голоді вторник, середу і четвер. В четвер вечером положила ся спати за печю. Мати роздобула десь в п'ятницю муки, затопила рано в печи, зварила варениць, і чимскорше пішла будити доньку, щоби втавала їсти. Але на жаль донька вже лежала мертва. Померла з голоду по чотиродневнім пості.

«ся ягнята?» — питає він у сторожі своєї. — Все ще — відповідають заодно. Тоді засторонне титан і рве на собі волосі; а гори сповивають ся тучами, бють громи, ревуть потоки, земля дріжить, а люди падають на коліна».

«А на Казбеку — що як стіг із цукру — під невиданим деревом, на святі, стоїть шатро там біле Авраама із хуст, що ткали Ангели на небі. В шатрі сріб'яна коліска хитаєсь; а в колісочці та у подушочці з пуху та з пірець святюго Духа спить мала дитинка. Ангеляточка стерегуть коліска і райскі пісні дитинці співвають; щоб не збудилась, не злякалась громів і туч страшених що в коло Ельбруса. А та дитина зійде із Казбека, як люди всі стануть опять добрими, як були колись — і святю дитинка верне тоді людям і рай тої, що далеко на південі звідси край золоті Більхиди при жерелах Ріона Едемис-мта (райскій горі) покрив Бог ледом і снігами».

Звід Казбека бере ся і ріка Терек. З лютим ревом скаче він по скалах, між тісними ложесками своїми і жене в пінах на підгір'є. Там звертає ся до схід сонця і пливе статочно і широко повід Кавказ аж до Каспійского моря. Долі Тереком по підгір'ю живуть Чеченці, одно з найвідважнійших татарских племен Кавказа. Не дармо-ж накликував поет земляків своїх, гребенских козаків: „Не спи ковак о тьмв ночной Чеченець бродит за рькой“. Много гроша і крови та сліз стозло Москву умиротворене завзятої Чечни.

Горі Тереком, вузкими, скалистими і тем-

— **Тягнене льосів.** При вчорашнім тягненю державних льосів в 1830. р. головна виграла 600.000 К припала на серию 15.343 ч. 14; друга виграла 100.000 К на с. 1144 ч. 20; 50.000 К на с. 4757 ч. 9; по 20.000 К виграла: с. 1592 ч. 7; і с. 11.013 ч. 18.

— **З великої хмари малий дощ.** В віденськім суді відбули ся дві інтересні розправи. Кадет Льомскій обжулував дирекцію залізниць за потовченє при катастрофі коло Штоль і зажадав 100.000 К винагороди. Суд признав пошкодованому лише 12.000 К, а в мотивах вироку подає, що залізнична катастрофа не є «гаунтгрефером». — Друга розправа мала літератскій підклад. Драматичний автор Клеман передав дирекції «Deutsches Volkstheater» свою штуку п. з. «Innere Feinde». Штука десь пропала, а автор ледви зміг в друге склепті сю штуку з записків і обжулував директора театру о відшкодованє 3.000 К. Суд признав Клеманови лише 48 К за переписанє штуки, с. в. по 96 сот. від аркуша — як-раз тільки, що платять ся в адвокатских канцеляриях за переписуванє.

— **Пдмінована Росія.** Фабричні робітники в Москві застрайкували і жадають коротшого о годину дня праці і підвищеня платні. Страйку ючі збирають ся часом гуртками на улицах і співають революційні пісні. Тоді висунує військо і розгонить демонстрантів. При таких нагодах козакі нагайками бють робітників або стріляють. Оноді убили і зранили около шістора сотки робітників.

З Петербурга доносять: Міністер внутрішних справ Півзе виїхав до Москви, аби розвідати ся про робітничий страйк. Звідтам поїде до Подтава, аби лично кермувати здувденєм хлопского бунту. Міністер буде також при страчено сійманих хлопів.

З Петербурга доносять до Frankf. Ztg.: Причиною селянских розривів в полтавскій губернії є агітація провіаных студентів з російских університетів. Студенти, засуджені на засланє, перебирали ся за жebraків і підбурювали селян до революції. Видовни, які они тисячами розкинули по селах, звучать: «Укзз Бог ціс. В. цісаря Миколая і т. д. Бл. п. покійний мій дід, цісар... наділив вас хлопів свободою, через знесенє кріпацтва та також наділив вас землею. Але властателі дїбр в державі не були з сего доволені і відобрали вам землю незаконно. Земля, яку ви так гірко обробляете за нужденнєм винагороду, є вашою власностю, збіже, награмажене в шпихлірах ваших ґнозителів, є вашим збіжем. Люблю вас, а що-хочу бути також справедливим володарем, дозволяю і приказую вам жадати звороту вашої власности і розділити ві межа законних властателів. А як не віддадуть вам добровільно, то возьміть силою, зберіть худобу з їх стайнів, збіже з їх шпихлів і т. д.» — Крім сеї відозви студенти розкинули тисячі агітаційних брошур і викликали небувалу появу в Росії — революцію темного мужицтва.

— **Телеграф без дроту.** Від кількох літ Італієць Марконі став загально звісний задля свого винаходу телеграфу без дрота. Спосіб телеграфуваня без дроту лежить в тім, що струя електрична переносить ся з одного місця на друге віддалене, яким небудь чином без полученя сих місцевостей за помічю дрота. Доси звісні два

роди телеграфуваня без дрота: 1) електрична струя переходить землею; 2) при помочи пересіланя електричних фаль у воздуху. Вже перед 50-ма роками електротехніки пізнали, що земля і вода легко переводять електричність і з успіхом користували ся сим спостереженєм в случаях перерваня електричних проводів підземних і морских каблів. В послідних часах доведено телеграфуванє без дроту землею на віддалєне 40 кілометрів, а довершили сего Швед Орлінг і Англїк Армстронг. Спосіб, в якій они телеграфують, є не звичайно простий. Вбиває ся два залізні палі в землю на шів метра, лучать ся їх в батарею о напруженю 8 ох вольт, а межі палі влучає ся апарат Морсея. Струя електрики входить в землю і там розходить ся. Стация приймаюча є так само уладжена як висилаюча: Електричнє сгь дістає ся залізними палими до незвичайно чутливого реле і ту скріпленна місцевою батарею вводить в рух прилад писарскій. Як видно, сей спосіб телеграфуваня має перед собою будучність але немало потреба буде улїпшенє, поки можна буде послугувати ся ним на довільне віддалєнє. — Марконіого спосіб телеграфуваня через воздух полягає на висіланю електричних фаль у воздуху, які дістають ся до відбираючої стации посередством т. зв. антенни, с. є довгого на звиш сто стіп дрота, прикріпленого прямовісно до стовпа. Систем Марконіого видосконалений вже на стілько, що товариство англійских капіталістів «Marconi Company» задумує получати сим телеграфом Англїю з Америкою, Каїро в Египті з Капштамом в полудневій Африці та інші міста віддалєні на тисячі кілометрів.

— **Для філіателістів.** 2-центовой гавайскій значок почтовой продано на ліцитації в Філядельфії, Па. за 700 долларів. Той значок друковано в Вашингтоні р. 1850. На ліцитації були найстарші і найрідші значки почтові, які лише уживано в Сп. Державах від часів Вашингтона. Плачено за них від 5 до 100 долларів.

— **Кара за кокетерію.** Знаємо з історії, як то в Англії в XVI віці переслідувано всяких відьом і чарівниць, а до таких зачислено тоді також жєнщини-кокетки. Якийсь учений знайшов недавно в льондовськім архіві документ вельми цікавий, в якім містить ся закон проти кокетерії. Сей закон ухвалив англійскій парламент в XVIII віці і він звучить ось як: «Кожда жєнщина якого небудь стану, віку і занятя, дівчина чи вдова, що хоче сійматися до супружеского стану підданого ві королівскої достойности при помочи скроплюваня одягу перфумою, фарбуваня волося, вишпаного горсета, мальованя бров і лица, штучних зубів і ношеня високих корків, підлежать грівані, якою карас ся чарівниця; а супружество ві буде ся уважати яко неважне». Такий закон придав би ся почасти і для сучасних кокеток.

— **Дрібні вісті.** Намісник гр. Півніський повернув до Львова. — Маршалок перемискої повітової ради кн. А. Саліга зголосив свою резіґнацію з гідности маршалка. Его наслідником має бути др. Чайковскій, дотеперішній заступник маршалка. — Найвисший трибунал порішив оноді рекурє тернопільскої ради міскої в єї користь. Як звісно, намісництво уневажило послідні вибори до міскої ради в Тернополі. На відклик ради найвисший трибунал у Відні зніс уневажненє ради, видане намісництвом, а тим самим затвердив вибір нової ради. — В лісі на Пасіках коло Львова стріляв собі в груди фрайтер 15. п. п. Іван Микетюк, родом в Загробелі коло Тернополя. Причиною сего кроку була нещасна любов. Тяжко раненого фрайтра відвезено до військового шпиталя.

Посмертна **†** оповістка.

— **О. Теофіл Данилович,** парох в Темрові, упокоїв ся 24. цвітня в 68. році житя а в 43. р. св'ященства. В. є. п.!

— **О. Стефан Чолган,** парох в Ціневій, коломийского деканата, упокоїв ся дня 20. цвітня в 54. році житя, а в 28. р. св'ященства. В. є. п.!

— **О. Кароль Харкевич,** парох-ювілат в Криволутах старих, тисьменицкого деканата, совітник станіславської консисторії, упокоїв ся дня 24. цвітня в 78. році житя, а в 54. р. св'ященства. В. є. п.!

— **О. Николай Перезолоцкий,** парох-ювілат в Пилатківцях, скальского деканата, упокоїв ся в 75. році житя, а в 52. р. св'ященства. В. є. п.!

— **Северин Жуковскій,** нотар в Буківску, упокоїв ся в 52. році житя. В. є. п.!

— **Стефанія з Лопатанских Рудницка,** жєна о. Нестора Рудницкого, пароха в Яблїнці, упокоїла ся тамже 27. цвітня в 30. році житя. В. є. п.!

— **Антонина з Рожнітовских Підлісецка,** вдова по пароху в Гірнім, упокоїла ся в Заболотівцях 24. цвітня в 78. р. житя. В. є. п.!

— **Наталія Францішка Лаврук,** кандидатка II р.

ними дебрами веде — підіймаючи ся в Казбека до висоти 7.000 стіп понад плесо моря — дорога на полудневі склони Кавказа.

У Казбека звучать ся верхочина кавказка як нікуди инде і горі Тереком, а за переділем долі Араґвою веде нині та славна з великим коштом і трудом вирита в скалах воєнно гурійська дорога, що ві провели російскій жовняри. В старину минало ся «облазом» — повід Казбеків ледник Девдоракі — страшні даряльскі берда, в котрих стояли „кавказкі ворота“. Ся гірська тіснина або увіз сливе під назвою даряльского увоза (ущелія)¹⁾.

Як небезпечно було і в зимоді зимою пробиратись, можна судити по тім, що, пераз на вистріл — в тих глибоких вертепах — зрушила ся в піднебесних висотах Казбека грудочка снігу, вадь леду і скокуючись по наморочних стромах, спадала в увіз сніговим завалом. В р. 1832. загатив такий звал (лявіна) ріку Терек на двох кілометрах его плаву п'ятдесят метрів високою сніжною масою так, що цілих два роки не було туди через Кавказ проходу.

(Дальше буде).

¹⁾ Даґґа має в перзичкій мові означати: ворота; в мові татарській Даґ-ґот значить: вузка дорога. Диятого думаю, що хотія ту ворота стояли ще може за перзо-македонів, то назву *нишину* дістали таки від Татар, котрі їх і мали в руках довгими віками.

учительської семінарії, упокоїла ся в Станіславіві дня 27. півтіня в 17. весні життя. В. І. п.!

Наука, штука, література.

— Літературно-Науковий Вістник, книжка V. за май 1902. року. Зміст: Із поезій Грицька Кернеренка. — Скалки душі, Ів. Федорченка. — На старі теми, Івана Франка. — Земля, оповідань Ольги Кобилянської. — Чи потрібне? Драматичний малюнок у двох діях Гната Галайди. — Мівіаюри: VII. Промісь, Ганни Барвінок; VIII. Адресатка померла, Евгенії Ярошівської. — Фока, оповідань Ремі де Гурмона. — Із поезій Ади Негрі. — Михайло П. Старийський (з портретом), Івана Франка (далі буде). — Наші театральні новини, Денис із Кііва, В. Миронця. — В справі народного язика, Івана Верхратського. — Хроніка і бібліографія.

Телеграми.

Відень, 2. мая. Цісар поїде дня 4. с. м. до Пешту на отворене делегацій. Дня 8. с. м. ці-

сар поверне до Відня, а по двох днях виїде знова до Пешту.

Відень, 2. мая. Для скріплення залози в Босні і Герцеговині мало виїхати звідси 16 батальйонів. Війско було вже готове до вимаршу, але в послідній хвилі видало приказ не вирушати.

Петербург, 2. мая. Царська родина виїхала вчора до Царського Села.

Париж, 2. мая. Революція в Сан Домінго цюрає росте. Повстанці машерують на столицю. Гарнізон в Пуерто Плята скріплено.

Копенгага, 2. мая. Вчора почав ся загальний страйк портових робітників в цілій Данії.

Рим, 2. мая. Італійска королева Маргарета виберас ся на прощу до Єрусалима, а по своїм повороті вступить до монастиря.

Капштад, 2. мая. Бюро Райтера доносить: Книжницю Катерину Радивиллову засуджено на 2 роки в'язниці за фальшоване векслів з підписом Цециля Родеса.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сснїшна. Найславнїша програма! від 1 до 15. мая 1902.

При співучасті військової музики 30. п. п.

1) Гостинний виступ найзнаменитшого італійского трансформатора драматичного артиста **Ugo Biondi** в творах: „Скандаль в реставрації“, комедия в 1 дії, „Echo de Piegrotta“, комічна неаполіт. сьпів, „Страшна ніч“, драма в 1 дії. Імітації композиторів. Всі ролі представить самий Уго Бїонді. 2) Сензаційна новість: Фоно-Кінема-Театр: Виступ славних амер. артистів і артисток **Alec Hurley** і хор, **Miss Westa Tilley**, **The American Comedy Four**, **Miss Westa Victoria**. 3) **Griffith Reade Trio**, містичні комедиянти. 4) **6 сестер Harrison**, з цвітowego корса. 5) **Trio Decaruso**, ексцентричні волоцюги. 6) **The Marinos**, воздушний акт. 7) **Chevalier T. H. Crowther**, феноменальний артист універсальний.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєнє. В неділю і сьвята два представлєнє. Щопятницї **High Life** представлєнє. Білєти вчаснїше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потрученя провізії або конгтів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Від огню обезпечайте ся тільки в „Дністрі“.

Дністер

Товариство взаїмних обезпечєнь

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

є одиноким руским Товариством асекураційним.

Фонди „Дністра“ з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий	386.402 кор. 83 сот.	} разом 645.883 кор. 59. сот.
Резерва премії	205.227 „ — „	
Резерва спеціальна	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний	47.753 „ 76 „	

„Дністер“ обезпечєє будинки як також збіжє і пашу против шкід огневих. Всі три ВП. Ординарияти припоручили „Дністер“ Вєч. Духовєнству і всім вірним.

Оплата премії в „Дністрі“ є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

„Дністер“ межє своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%. Шкоди виплачує „Дністер“ дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив „Дністер“ 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени „Дністра“ можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвїм і касах оцадности, бо каси ті приймають полїси „Дністра“ при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати через „Дністер“ — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківським Товариствї, а з провізії від тих обезпечєнь відступає „Дністер“ часть на рускі добродїйні цїли

Агєнції передає „Дністер“ радо селянам, господарям, особливо де нема „Дністра“. Агєнти заробили 349.486 кор. провізії.

Селянє! убїгайте ся тільки о агєнції „Дністра“.

На житє обезпечайте ся тільки через „Дністер“.

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоб в кожній руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видало сими днями найдешевнїй збірник сих творів п. з. „ПОЕЗІЇ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими ви тискама, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опу-сту. Висилає ся тільки за надїсланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРІЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лєв Лопатинський.

Беата і Гальшка

трагедия з другої половини XVI віку в 5 актах.

Цїна 1 К.

Ще в р. 1891. прихильно оцінена референтом краєвого драматичного конкурсу, др. Евг. Олесницьким, а відтак перероблена наново, ся драма відзначає ся скондензованою акцією, трюгаючими сценами і вірними характерами на тлі історичного кольориту. Тому і в читаню не тратить свого вражїня.

Набути можна в Ставропольській книгарнї у Львові.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перєхованя папери артїстїні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджєно подїбно як в івстїтуційних заграничних т. зв.

Депозити сховковї (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевїй касї павцїрнїй сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перєховувати може своємайно або важкі документи.

Під тим вглядом поробив Банк гіпотечний як найдодїйнїш заряджєня. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат і

Картини: Верещакїна, Шевченко в до-мовинї і Сластьїона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з перєсылкою за 1 кор. 60 сот.

Русин

з державним іспитом з рахунковости і практикою шукає місця бухгалтера або касїєра при руській фїнансовїй івстїтуційї. Потрїбну кавцїю може сейчас зложити, а надто жертвує 100 К на народну цїль, яку вкажє ся івстїтуційя, при якїй петєнт найде посаду.

Близша відомїсть в редакційї „Руслана“.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подїя з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністраційї „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім паперї виносить всего 30 сот. (з почтовою перєсылкою 35 сот.).

Вже вийшов

Альманах руско-українських богословів.

Прєхороше виданє на велїновім паперї стоить лише 3 корон.

Чистий зиск призначений на запомоговий фонд академиків.

Замовленя приймає п. З. Сушко, Львів, Ринок ч. 10. П. п. і друкарня п. Вл. Шийковського, Львів, Копєрника ч. 5. — Також книгарня Тов. Наук. ім. Шевченка, Львів, Чарнецького ч. 26.